

Devlet Muhasebe Standartları ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarında Mali Araçların Teorik Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ş. DİLSİZ
Prof. Dr. Selim CENGİZ

Devlet Muhasebe Standartları
ve Uluslararası Kamu Sektörü
Muhasebe Standartlarında
Mali Araçların Teorik
Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Şükrü Dilsiz
Prof. Dr. Selim Cengiz

Published by

Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.

Certificate Number: 45503

📍 15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep

☎ +90.850 260 09 97

📞 +90.532 289 82 15

🌐 www.ozgurayinlari.com

✉ info@ozgurayinlari.com

Devlet Muhasebe Standartları ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarında Mali Araçların Teorik Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Şükrü Dilsiz / Kırıkkale Üniversitesi, SBMYO

Prof. Dr. Selim Cengiz / Kırıkkale Üniversitesi, İİBF

Language: Turkish

Publication Date: 2024

Cover design by Mehmet Çakır

Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0

Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-625-95529-2-7

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub606>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:

Dilsiz, M. Ş., Cengiz, S. (2024). *Devlet Muhasebe Standartları ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarında Mali Araçların Teorik Değerlendirmesi*. Özgür Publications. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub606>. License: CC-BY-NC 4.0

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see <https://www.ozgurayinlari.com/>

Ön Söz

Devlet muhasebesi, devlet kavramı içerisinde giren idare ve kurumların mali işlemlerinin kayıtlarının tutulmasını ve raporlanmasını sağlayan işlemler olarak tanımlanabilir. Kamu yönetiminde muhasebe sisteminin, yöneticilerin geleceğe ilişkin alacakları kararlarda ihtiyaç duyacağı mali bilginin tam, doğru ve zamanında sunulmasında, etkili iç kontrol sistemin uygulanmasında, mali saydamlık ve hesap verilebilirliğin sağlanmasında, önemli bir rolü ve fonksiyonu bulunmaktadır. Ülkemizde kamu mali yönetimi ve devlet muhasebe sistemi uzun yıllar boyunca 1927 yılında yürürlüğe girmiş olan 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'na göre yürütülmüştür. Ancak 90'lı yılların ortalarına gelindiğinde, yaklaşık 70 yıldır yürürlükte olan bu sistemin farklı sebeplerle gözden geçirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Devlet muhasebesi alanındaki reform çalışmaları, ülkemizde 1995 yılında genel ve katma bütçeli idarelerde tahakkuk esasına geçilmesini amaçlayan Kamu Mali Yönetim Projesi çalışmalarıyla başlamış ve döner sermayeler için Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Yönetmeliğinin hazırlanması ve yayımlanmasıyla sürdürülmüştür.

Kamu mali yönetim reform çalışmaları neticesinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 2003 yılında Resmî Gazetede yayımlanmış ve tüm hükümleri ile birlikte 2006 yılının başından itibaren yürürlüğe girmiştir. 5018 sayılı yasayla, kamu mali yönetimi sisteminin uluslararası uyum hedeflenerek dizayn edilmiş olması, devlet muhasebesini de uluslararası seviyeye taşımıştır. Bugüne kadar mali raporlama ve devlet muhasebesi ile ilgili uluslararası geçerliliği olan birçok standart geliştirilmiştir. Ülkemizde 5018 sayılı yasa ile birlikte kamu birimlerinde tahakkuk esaslı muhasebe sistemine geçilmiştir. Bu sisteme uluslararası geçerlilik kazandırmak için standartlar belirlemek üzere 2005 yılında Devlet Muhasebe Standartları Kurulu (DMSK) oluşturulmuş ve bu kurul bugüne 30 Devlet muhasebe standardı yayınlamıştır. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) tarafından oluşturulan Uluslararası Kamu Muhasebe Standartları Kurulu

(IPSASB) tam tahakkuk esasına dayalı “Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarını (IPSAS) yayımlanmıştır. Bu standartlar kamu kesimi muhasebe standartları yayımlayan IFAC’ın yayımladığı toplam 41 IPSAS standardın birçoğunu karşılamaktadır. DMSK henüz çıkaramadığı IPSAS standartlarıyla uyumlu standartlar konusunda ise kararlı olduğunu beyan etmektedir. Bu çalışmada, genel olarak uluslararası kamu sektörü muhasebe ve devlet muhasebe standartları kapsamında mali araçlar ele alınarak, Türkiye’de uygulanan farklı yöntemlerin değerlendirilmesi ve günümüzde uygulanmakta olan sistem teorik olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca devlet muhasebesi kavramı, devlet muhasebesinin tarihsel gelişimi, devlet muhasebe sistemleri ve bu alanında yaşanan gelişmeler ele alınarak, Türkiye’de kamu mali yönetimi kapsamındaki süreçlere yönelik bilgilere yer verilmiştir.

İçindekiler

Ön Söz	iii
Kısaltmalar	vii
Giriş	1
1 Devlet Muhasebesi: Teorik Çerçeve	3
Devlet Muhasebesi Kavramı	3
Devlet Muhasebesinin Tanımı	4
Devlet Muhasebesinin Amacı, Önemi ve Kapsamı	5
Devlet Muhasebesinin Önem Kazanmasında Etkili Olan Faktörler	7
Devlet Muhasebesine İlişkin Yaklaşımlar ve Sistemler	12
Devlet Muhasebesi ve Sistemleri	25
Devlet Muhasebesi Standartları	57
2 Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları (IPSAS)	73
IPSAS Setinin Kapsamı	73
IPSAS Uygulayacak Kamu Kuruluşları	74
IPSAS'ların Uygulamada Yarattığı Değişim ve Faydalar	75
Uluslararası Kuruluşlar ve BM Örgütleri Açısından IPSAS Uygulaması	78
IPSAS ve UFRS Arasındaki Farklılıklar	82
3 DMS 28, 29, 30: Mali Araçlar Standardı ve Uygulamaları	91
DMS-28 Mali Araçlar: Sunum	91
DMS-29 Mali Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme	99
DMS-30 Mali Araçlar: Açıklamalar	110
Sonuç	115
Kaynakça	119

Devlet Muhasebe Standartları ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarında Mali Araçların Teorik Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Şükrü DİLSİZ
Prof. Dr. Selim CENGİZ

 ÖZGÜR
YAYINLARI

ISBN 978-625-95529-2-7

9 786259 552927